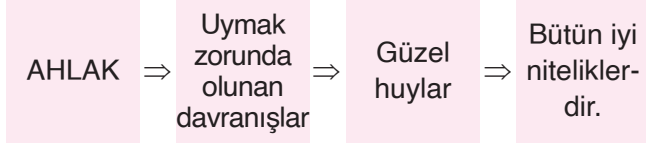
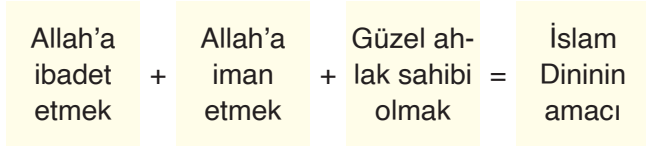

Güzel Ahlaki Tutum ve Davranışlar

Bilgi

Ahlaklı insan : Güzel sözlü, dürüst, yardımsever, misafirperver, komşusuyla iyi geçinen, affedici, hoşgörülü ve ana babaya saygılı insan olandır.

Ayet

"Ve sen elbette yüce bir ahlak üzeresin." (Kalem/4)

Ben ancak güzel ahlaki değerleri tamamlamak için gönderildim. **(Muavatta)**

"Sizin en hayırlınız ahlakça en güzel olanınızdır." **(Buhari)**

Hadis

İslam dininde övülen bazı ahlaki tutum ve davranışlar şunlardır:

Spot Bilgiler

Dikkat

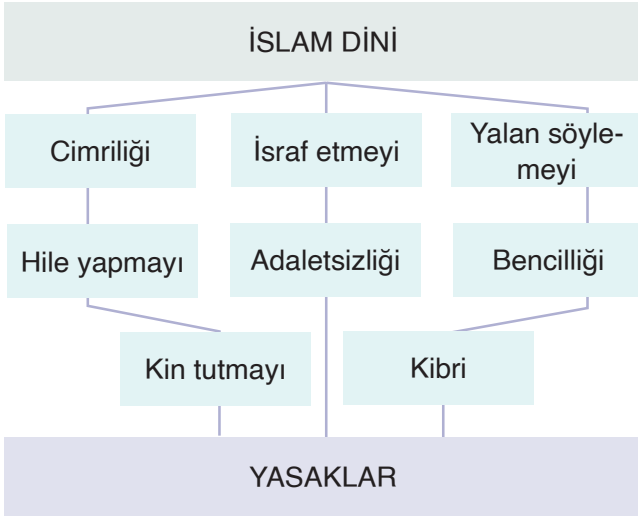
Ahlak, kişinin yaratılış amacına uygun hareket etmesi demektir. İnsanı yaratan Allah insanın ne yaparsa iyi bir insan olacağını da Kur'an'da göstermiştir. İnsan ne kadar Allah'ın emirlerini uygular yasaklarından kaçarsa o nispette ahlaklı olacaktır.

Püf Noktası

Hz. Aişe, Peygamberimizin ahlâkı hakkında şöyle demiştir: Hz. Muhammed'in (sav) ahlâkı Kur'an'dı. Darılırsa Kur'an darıldığı için darılır, beğenirse Kur'an beğendiği için beğenirdi. Kendi nefsi için intikam almazdı. Kızması ve beğenmesi Allah'ın rızası içindi." **(Buhari)**

Biliyor musunuz?

Hz. Muhammed'in (s.a.v) en güzel ahlaki özelliklere sahip olup insanlara örnek olarak gönderildiğini, kıyamete kadar tüm insanlığa örnek olduğunu, güzel ahlak sahibi olmanın O'nu örnek almakla mümkün olabileceğini biliyor muydunuz?

Adalet

Adalet hem sosyal, hem dini, hem de yasal açıdan önemli bir kavramdır. Adalet kavramı sözlükte; hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme, doğruluk ve hak edene hakkını verme olarak tanımlanır.

Adalet

- Haktır ve hukuka uygunluktur.
- Düzendir, güvendir ve huzurdur.
- Toplumsal barıştır, eşitlik ve mutluluktur.

Adaletin olmadığı yerlerde huzursuzluk, güvensizlik, eşitsizlik, kin ve nefret vardır.

Kıssadan Hisse

Hicretten sonra Medine’de bir hırsızlık olayı yaşanmıştı. Şehrin ileri gelenlerinden ve adı Fatıma olan bir kadın hırsızlık yapmış ve cezalandırılacaktı. Ancak bazı kimseler onun cezalandırılmaması için Peygamberimize Üsame b. Zeyd’i aracı etmek istediler. Çünkü Peygamberimiz Üsame’yi çok sevdi. Üsame, Peygamberimizin evlatlığı Zeyd’in oğlu idi ve Peygamberimiz onu torunu olarak gördü. Üsame’yi ikna ettiler ve Peygamberimize elçi olarak gönderdiler. Peygamberimiz ise bu isteği geri çevirdi ve şu cevabı verdi:

“Eğer (o suçu işleyen) Muhammed’in kızı Fatıma da olsa aynı şekilde cezalandırılırdı.”

Dostluk

Bir kimsenin karşılıksız olarak başkasına sevgi ve samimi hisler beslemesidir. Peygamberimizin yanında yer alan arkadaşlarına ashap denilmektedir. Ashap; dostlar, arkadaşlar anlamına gelmektedir. Peygamberimiz, yanında olan herkesi dostu gördü. Ancak Peygamberimizin en yakınındaki dostu

Not Alalım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

kuşkusuz Hz. Ebubekir'dir. Öyleki Mekke'ye gelen bir kimse Peygamberimizi aramak istediğinde kendisine tek bir adres gösterilirdi. O kimseye Hz. Ebubekir'in yanına gitmesi tavsiye edilirdi.

"Mü'min, kendisiyle dostluk kurulabilen insandır. Kimseyle dostluk kurmayan ve kendisiyle de dostluk kurulamayan insanda hayır yoktur."
(Müsned)

Hadis

Dürüstlük

Bir kimsenin söz ve davranışlarının tutarlı olmasıdır. Kimseyi aldatmaması, emanete ihanet etmemesi ve güvenilir olmasıdır. Ancak dürüstlüğün en temel göstergesi yalan söylememektir. Bu konuda Hz. Âişe (ra) şöyle buyurur:

"Rasûlullah (sav)'e, yalandan daha kötü ve çirkin gelen bir huy yoktu. Ashabından birinin herhangi bir hususta azıcık yalan söylediğini duysa, onun tövbe ettiğini öğreninceye kadar kendisini o sahâbîden

uzak tutar, fazla görüşmek istemezdi." (İbn-i Sad)

Peygamberimiz doğru sözlü olmanın kişiyi cennete götüreceğini özellikle belirtmiştir. O bir hadisinde doğru sözlülüğün kişiyi iyiliğe, iyiliğin de onu cennete götüreceğini söylemiştir. Hatta kişi doğru sözlülüğü her zaman yaparsa Allah katında kendisine "Sıddık" ismi verilecektir.

Ayet

"Verdiğiniz sözü yerine getirin. Çünkü verilen söz sorumluluğu gerektirir." (İsra/34)

"Bizi aldatan bizden değildir."

(Müslim)

Hadis

- ✓ Korunmak amacıyla bir kimseye bırakılan her türlü mal, mülk ve değerli eşya
- ✓ Bize anlatılan; kimsenin bilmesi istenilmeyen sırlar, emanettir.

Not Alalım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Emaneti korumayan insanlardan dürüst olarak söz etmek mümkün değildir. Peygamberimiz dürüst olmayan insanlarda üç kötü özelliğin olduğunu bunların münafıklığın özellikleri olduğunu söylemiştir. Bu konuda şunları söylemiştir:

Münafığın alameti üçtür;

- Konuştuğu zaman yalan söyler.
- Söz verdiği zaman sözünde durmaz.
- Kendisine bir şey emanet edildiğinde korumaz, ihanet eder.

Üzerinde yazı yazdığımız okul sıraları, toplu taşıma araçları, torunlarımıza miras bırakacağımız yaşadığımız dünya emanettir.

Özdenetim

Özdenetim; kişinin kendini kontrol etmesi, toplumsal hayatta aşırıya kaçmaması, uyulması gereken davranış, ilke ve adetlere uymasındır. Özdenetim sahibi insan kimsenin söylemesine gerek olmadan kötü davranışlardan kaçınması gerektiğini bilir, bunlardan kaçınmaya istekli olur.

Peygamberimiz herkesin kendisini önce kendisinin kontrol etmesini istemiş, özdenetimin iyi bir Müslüman olmak için gerekli olduğunu söylemiştir. O bir hadisinde şunu söylemiştir:

“En büyük mahkemede hesaba çekilmeden önce nefsinizi hesaba çekiniz. Âhirette amelleriniz tartılmadan önce onları burada kendiniz tartın. En büyük arz ve mahkeme için şimdiden gerekli hazırlıklarınızı yapın. Bilin ki, o gün huzûra alındığınızda, size ait hiçbir şey gizli kalmayacak ve bütün sırlarınız bir bir sayılıp dökülecektir.”
(Tirmizi)

“Akıllı kişi nefesine hakim olan ve ölüm sonrası için çalışandır.” **(Tirmizi)**

Hadis

Ayet

“Ey iman edenler! Siz kendinizi düzeltin. Siz doğru yolda olursanız yoldan sapmış olan kişi size zarar veremez.” **(Maide/105)**

İslam dini aşırılıktan uzak duran, kendini kontrol eden insan olunmasını ister. Böyle bir kimse olmanın yolu sadece dini ve ahlaki kurallara uymakla sağlanamaz. İçinde yaşadığımız toplumsal kuralla-

Not Alalım

ra uymakla görgülü ve kaliteli insan hedefine ulaşmış oluruz.

Öz denetim sahibi kimsenin bazı davranışları:

- Konuşanın sözü kesilmemelidir.
- Kıyafetler, zamana, mekana ve mevkiye uygun olmalıdır.
- Kızgın olduğunda bile başkalarına zarar verecek işlerden sakınılmalı, sakinleşmeye çalışılmalıdır.
- Gerekli durumlarda özür dilenmelidir. Özel konuşma yapanlar rahatsız edilmemelidir.

Yemekte Özdenetim

Yemekten önce ve sonra eller yıkanmalı, lokmalar küçük küçük alınmalı, iyice çiğnenmeli, besmele ile başlanmalı, elhamdülillah ile bitirilmeli, lokma ağızdayken konuşulmamalı, sokaklarda yemek yenmemeli.

Misafirlikte Özdenetim

Misafirliğe gitmeden önce ev sahibine haber verilmeli, gidilen yerde kapının zili çalınmalı, önceden

kararlaştırılan zamanda gidilmeli, giderken izin istenmeli, ev sahibine teşekkür edilmeli, evde ev sahibinin gösterdiği yere oturulmalı.

Sabır

Sabır; zorluklara karşı dayanma gücüdür. Kişinin karşılaştığı sorunlara elinden geldiğince karşı gelmesi, pes etmemesi, ümidini kaybetmeden mücadele etmesidir. Sabır başarının anahtarlarından biridir. Sabır olmadan huzur olmaz. Sabır olmadan başarıya ulaşılmaz. Sabır aynı zamanda pasif bir bekleyiş değildir.

Peygamberimiz sabır konusunda şöyle buyurmuştur:

“Kim sabretmeye gayret gösterirse muhakkak ki Allah ona sabır verir. Hiç kimseye sabırdan daha değerli ve büyük bir lütufta bulunulmamıştır.”

Hadis

Saygı

Saygı insan ilişkilerinin temelinde önemli yer tutan bir özelliktir. Saygı, insanın çevresine değer vermesi, onları küçük düşürecek davranışlardan uzak durmasıdır. Aynı zamanda kendisine saygı duyul-

Not Alalım

masını isteyen herkes aynı saygıyı başkasına da göstermelidir.

Allah'a karşı saygılı olan kimse O'na kulluk görevlerini eksiksiz yerine getirmelidir.

Peygamberimize karşı saygılı olan kimse onun sözlerine kulak vermeli, öğretilerini can kulağıyla dinlemelidir.

Çevresine saygılı olan kimse onlara değer vermeli, onlara karşı saygısızlık yapmamalıdır. Örneğin ailesinin sözünü kesmemeli, başkalarının düşüncelerini küçümsememelidir.

Sevgi

Sevgi, insanları birbirine yaklaştıran, birbirine kenetleyen en güçlü duygudur. İnsanlar arasında özel bir bağıdır. Peygamberimiz, insanların birbirilerini sevmelerini istemektedir. Sevgi olmadan kişinin dininin eksik olacağını söylemiştir. Peygamberimiz bu konuda şöyle buyurmuştur:

“İman etmedikçe cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selamı yayınız.” **(Buhari) Hadis**

Peygamberimiz sevginin artırılması için özel bazı uygulamalar yapılmasını da istemiştir. Örneğin selamlaşmak, hediyeleşmek gibi.

Peygamberimiz aynı zamanda sevginin Allah için olması gerektiğini, sevgiyi yok edecek davranışlardan da uzak durulmasını istemektedir. Örneğin küs durulmasını, birbirimize sırt çevirip terk etmemizin doğru olmadığını da söylemiştir.

Sorumluluk

Sorumluluk, kişinin üzerine düşen görevlerinin farkında olması, yaptıklarının sonuçlarına katlanması gerektiğini bilmesidir. Sorumluluk sahibi insan hem görevlerini yerine getirmeye çalışır hem de yaptıklarının sonuçlarını üstlenir.

Not Alalım

Her yaşın, yerin veya görevin farklı sorumlulukları vardır. Örneğin bir öğrenci derslerine zamanında çalışmalı, okulu ve sınıfını temiz tutmalıdır. Aynı öğrenci evde ailesine sofrayı kaldırmada yardımcı olmalı, yapabildiği kadarıyla kişisel bakım ve temizliğini kendisi yapmalıdır.

Sorumluluklarının farkında olan kimse çevresiyle ve kendisiyle barışık olarak yaşar, daha huzurlu ve mutlu olur. Çünkü yerine getirmedeği sorumluluğu olmadığı için başı dik olacak ve durumundan dolayı utanmayacaktır.

Allaha karşı sorumluluklarımız olduğu gibi ailemize, çevremize, topluma karşı da sorumluluklarımız vardır. Aynı şekilde Allah bizi yaratırken bize sorumluluk da yüklediğini ve bu sorumlulukların ne derece yerine getirildiğine dair hesaba çekeceğini şöyle ifade etmiştir:

“Sizi sadece boş yere yarattığımızı ve sizin hakikaten huzuru muza geri getirilmeyeceğinizi mi sandınız?” (Müminun/115)

Ayet

Sorumluluklarımızı yerine getirmedeğimizde suçlu başkalarına da atmamalıyız. Çünkü Allah hiç kimse- nin bir başkasının günahını yüklenmeyeceğini belirtmiştir. Aynı zamanda sorumluluk sahibi insan gördüğü yanlışları da elinden geldiğince düzeltmeye çalışır. Peygamberimiz bu konuda şöyle buyurmaktadır:

“Kim kötü ve çirkin bir iş görürse onu eliyle düzeltsin. Eğer buna gücü yetmiyorsa diliyle düzeltsin. Buna da gücü yetmezse kalben karşı koyalın. Bu da imanın en zayıf derecesidir.” (Müslim)

Hadis

Vatanseverlik

Vatanını sevmek yalnızca sözle olmaz. Vatanını seven insan onun yücelmesi, korunması, bağımsızlığı için çalışmalı, dışa bağımlılıktan kurtarmalıdır. Bu uğurda gereken ne ise onu yapmalıdır. Can verilmesi gereken yerde canını verebilmeli, ter akıtılma-

Not Alalım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

sı gereken yerde terinin son damlasına kadar çabasını göstermelidir. Allah Kur'an-ı Kerim'de vatan sevgisinin aynı zamanda Allah yolunda çaba göstermek olduğunu şöyle ifade etmektedir:

“Ey iman edenler! Sabredin! Sebat gösterin! Allah'ın yolunda aralıksız cihat ederek nöbet tutun! Ve Allah'tan korkun ki kurtuluşa erebilesiniz.”
(Ali İmran/200)

Yardıms severlik

Mutluluk sadece insanın kendi ihtiyaçlarını karşılaması değildir.

Duyarlı, bilinçli, ahlaki değerlere önem veren insan;

- Fakirleri,
- Yoksulları,
- İhtiyaç sahibi olanları görmezden gelemez.

Not Alalım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

“Mallarını gece ve gündüz, gizli ve açık hayra sarf edenler var ya; onların mükafatı Allah katındadır. Onlara korku yoktur, onlar üzüntü de çekmezler.”
(Bakara/274)

Ayet

Peygamberimiz ahlaki ilkelerle ilgili tavsiyede bulunurken bunlardan biri olan cömertlik ve sakınılması gereken cimrilikle ilgili şunları söyler: “Cimri ile cömertin durumu, göğüsleri ile köprücük kemikleri arasında zırh giyinmiş iki kişinin durumuna benzer. Cömert, sadaka verdikçe, üzerindeki zırh genişler, uzar, ayak parmaklarını örter ve ayak izlerini siler. Cimri ise, bir şey vermek istediğinde, zırhın halkaları birbirine iyice geçer, onu sıkıştırır; genişletmek için ne kadar çalışsa da başaramaz.” **(Buhârî)**

Hadis

İslam'da yardımlaşma konusunda zekat, sadaka, fitre, infak gibi yardım türleri bulunmaktadır. Yardımlaşma İslam'ın önemli bir ibadetidir. Aynı zamanda zekat, İslam'ın beş şartından biridir.